

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 30 fillér.
minden következőnél 16 fillér.

nyitási sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, november 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesérocikk: A vidék segélykiáltása.**
- A képviselőház ülése.**
- A kínai háború.**
- Politikai gyilkosság Szerbiában.**
- Rabok telegráfja.**
- A szabad lycseum.**
- Sikkasztó postatiszt.**
- Vasravert bíró.**
- A csár agybántalmakban szenved.**
- Róza Sándor fia.**
- Tárca: A halálfélelem.** Irta: Pekár Gyula.
- Regény-Csarnok: A kételkedő ember.** Irta: Grollier Balduin.

A vidék segélykiáltása.

Arad, november 28.

A képviselőház utolsó ülészakának nagy eseménye ma kezdődött meg. A jövő évi költségvetés tárgyalásába fogott bele a parlament. Tág teret nyújt ez a javaslat a képviselőknek, hogy a választások előtt *haza beszéljenek*, a mit aligha is fognak elmulasztani. Kívánatos azonban, hogy a vitában ne csak ez a **taktikai szempont** érvényesüljön, hanem az egyes vidékek érdekeit is alaposan meg-hányják-vessék, amire valóban a legnagyobb szükség is van. Hiszen vidékszer- hangzik a segélykiáltás, hiszen az egész vidéken a nyomoruság felé kergeti a népet a gabonaárak hanyatlása, az ipar és kereskedelem ijesztő, zsibbadt pangása. Es igazság szerint szóba kell hozni a képviselőknek a vidéki központok hely-

zetét is, amelyek roskadoznak már az adóteher alatt. Egyre halljuk ugyan, hogy a vidék érdekeit a főváros érdekeivel egyenlő figyelemben és ápolásban kell részesíteni: de hát ez még mindeddig csak szóbeszéd maradt, amit még nem követtek a *esetekedetek*. Igazán csoda, hogy a vidéki városok még eleget tudnak tenni kulturális feladataiknak.

Mindezzel a panaszszal szemben a mi az országot eltölti, irányadóbb körünk arra mutatnak rá, hogy az államháztartás mérlege nem mutat föl deficitet, hanem ellenkezőleg aktiv. Hát hiszen szép dolog, hogy költségvetésünk egyensulya még mindig fennáll, de ha tekintetbe vesszük az adófizető polgárság anyagi mizériáit s tekintettel vagyunk a muncipiumok deficites gazdálkodására és a külkereskedelmi mérleg rosszabbodására, akkor véleményünk oda irányul, hogy az államháztartásban mutatkozó egyensuly ez időszakban csak arra vall, hogy az egyesek tehetlenségével szemben az állam a maga összességében még mindig fizetőképes; a külföldnek tehát nincs oka nyugtalankodni. Ez pedig, hogy magyarul beszéljünk, nem elég az üdvösségre. S még hozzá ez a kedvező körülmény nem is látszik állandónak, mert ha elolvassuk a pénzügyi bizottság jelentését, látni fogjuk, hogy már abban is felüti fejét a kísértő aggodalom, vajon meddig bírjuk még föntartani ezt az egyensulyt?

Ez a jelentés fölhívja az igazságügyi

miniszter figyelmét az ország kedvezőtlen gazdasági helyzetére is. Sürgeti a minisztert, hogy tekintettel az ország tulnyomó gazdasági helyzetére, most, midőn a magán- tevékenység szűk határok közt mozog, az állami beruházások ne csak ne szüneteljenek, hanem a szokottnál nagyobb mértékben folytattassanak. Hát hiszen ezt célozza a beruházási törvényjavaslat is, amivel a pénztári készletekből 31 millió koronát előlegeznek oly beruházásokra, a miket négy miniszterium követel. — Hanem ez is csak mesterséges eszköz a gazdasági élet egy kis föllendítésére; olyan valami, mint mikor haldokló életét éterbeföcskendéssel akarják megnyújtani. Galvanizálják a fogyasztási és fizetési képességet. De ha a galvanizáló áram elfogyott: újra visszaáll az előbbi holt állapot.

Magyarország sivar gazdasági állapotán sokkal gyökeresebb intézkedéssel kell segíteni. Mert mi az a 31 millió korona, ahhoz a rosszakaratu nyomáshoz képest, melyet Ausztria részéről évek óta el kell szenvednünk? Minden bajaink ellen legalkalmasabb orvosszerű a gazdasági önállóság életbeléptetése kínálkozott.

Tisztába kell jönni azzal, hogy egyrészt az Ausztriával való egyezkedés majdnem lehetlenné vált, másrészt pedig a közös vámterületen belül sem a polgárok mint egyének, sem a városok, de az állam maga sem képes többé eleget tenni a katonai és kulturális állam

TÁRCA.

A halálfélelem.

Irta: Pekár Gyula.

Kíváncsian nézzünk a zárkózott, komoly emberre. Az ösmert büntetőjogász, kinek arca mintha csak a sok emberi nyomoruság és bűn látásától vált volna oly szenttelenre és fakóra, nyugodtan szivta tovább szivarját karosszékeiben. Kutató, szürke szemei egy darabig töprengve bámultak maguk elé. Végre megszólalt:

— Hogy ki félt legjobban a haláltól? Furcsa kérdés... Hát tudok egy embert. A kiket én láttam s én eleget láttam, — azok közül ez félt legjobban a haláltól.

*

Nem jut most hirtelen eszembe a neve, de különben mindegy is. Valami elzüllött, félművelt ember volt, aki valamikor tán jobb napokat is látott. A dolog még régebben történt: fiatalabb voltam akkor és még sok volt bennem abból a veszedelmes emberi rokonszenvedésből, ami gyakran oly károsan hamisítja meg bennünk az igazság érzését. Mert hiába mondták a költők, hogy az igazság végeredményében az isteni rokonszenvedés — dehogyan! Az igazság épp azért igazság, mert se nem rokonszenvedés, még kevésbé ellenszenvedés, hanem valami különös semlegesség.

Éppen az az isteni benne... Nos az iratok az én kezemen mentek keresztül s az eset olyan kivételes volt, hogy önkéntelen érdeklődni kezdtem iránta. Érdeklődésemet csak fokozta az, a mit a vizsgálati fogságban levő ember viselkedéséről hallottam. A kevéssé érző szívi örök csodálkozva vallották, hogy soha fogolynál ehhez fogható rettegést nem tapasztaltak. Hát ez volt az, a mi legjobban meglepett, hitetlen kedvvel lapoztam át még egyszer az iratokat s aztán egy délután lementem a fogházba.

Sohse felejttem el ezt a tompa, kétségbeesett kiáltást, mikor a zárkába benyitottam. Nem is emberi szó volt ez már, hanem valami állati jaj hang: a halálba kergetett állat utolsó védekezése. Első pillanatra nem is vettem ki, a formáját, csak annyit láttam, hogy ott a sötét sarokban, a pricscsen, valami belegabajodik a takaróba, s mindegyre kinosabban huzódik bele a sarokba, mintha csak a föld alá akart volna bebujni. Eddig sohasem adtam hitelt annak a szólásmódnak, hogy az üzött állat vagy ember „a falra mászik” kinjában, de most a következő perczben valami ilyesminek lehettem a tanuja. Az a mintegy zsákba bujtatott ember takaróján át valósággal a falat kaparta, a hogy össze-visszaszökdösött és menekülni próbált. Szava fojtottan, fuldokolva hallatszott elő a durva daróc alól:

— Jaj, jönnek már! visznek... visznek a halálba.

Odamentem mellé.

— Dehogyan viszik. Hisz még ítéletet se hoztak. Térjen magához és ne féljen.

A takaróba gabalyodott alak valami különös ritmusban reszketett és lihegett előttem. Végre unni kezdtem a várakozást, s megfogva a daróc egyk csücskét, igyekeztem az embert kihámozni a zsákjából. Egyszerre aztán előbukkant a fej, egy leirhatatlanul kócos fej, s vele együtt egy olyan kócos és dult arc, a milyenhez fogható sem azelőtt, sem azóta nem láttam. — Fesztőnek kellett volna ezt látni, hogy egyszer végre igaz híven megfesthessék művészek a rémület allegóriáját.

Szája tátva volt, s az arcz e torz fekete gödréből valami rémesen halk hápogással törtek elő e szavak:

— A halál, — a halál!...

Kellemetlen percz volt. En nem tudtam mit csinálni, hát bátorító vigan szóltam rá s megveregettem a vállát.

— De mondom, hogy ne féljen! Nem a halál jött el, hanem én, — én akarok magával beszélgetni!

A rettegés krízisét hosszas reszketés követte a szerencsétlen embernél. — Reszketett minden tagja, fogai is vaczogtak, de valóságilag csattogtak, — és mindehhez úgy nyöszörgött, mint valami beteg állat. — Jó ideig tartott ez. — Végre egy nagyot sóhajtott és zokogva roskadt össze. Ekkor emberré lett ismét.

Leültem mellé.

— No, végre — csak hogy észére tért! Látta, maga nagy bünt követett el, de mondom, hogy

Major Ferencz: Ilyet fel kellene akasztani!
Pader Rezső: És ilyen bírót eltűrnék?
Molnár: Felebbezés folytán a belügyminiszter 140 koronára szállította le a Kaiser büntetését és ekkor a főszolgabíró újból 14 napra záratta el Kaisert. (Nagy zaj a néppárton.)

Ennek a főszolgabírónak pedig azóta még a hajszála sem görbült meg. (Zaj a néppárton.)

Ezután hosszabban beszél a választási listák körüli szabálytalanságokról s azt bizonyítja, hogy hiába keresi a választások ígért tisztaságát. És így a miniszterelnök szerint is megint ott keresett valamit, a hol semmit sem talált. (Élénk derűtség.) Epen ezért a néppárt az általános szavazati jogot, községenként való titkos szavazást követel. (Élénk helyeslés a néppárton.)

Miután még a gazdasági viszonyokról egy óra hosszat akar beszélni, szünetet kér. (Helyeslés, derűtség.)

Szünet után

Molnár János hosszabban fejtegeti, hogy vissza kell térni a keresztény elvekhez. Az egyházpolitika a vallástalanságot terjeszti, le-tördelik a kereszteteket, és a kereszt helyett a megendowedet találjuk. (Nagy derűtség.) Esztergomban talán a kereszténység emlékünne-pén nem jelent volna meg a kormány, ha a király külön meg nem parancsolta volna.

Szell Kálmán közbeszól: De csak talán... (Nagy derűtség.)

Molnár: Az új kormány hirdeti a jogot és igazságot, de nem gyakorolja.

Az ülés vége 2 óra után.

Holnap **Kossuth** Ferencz beszél.

TÁVIRATOK.

A transzváli háború.

London, nov. 28. **Roberts** lord jelenti Johannesburgból 25-iki kelettel: Minthogy valószínűleg értesültek arról a hírről, hogy személyem ellen *mérenyletet terveztek*, szükségesnek tartom a tényállás közlését. **Hire ment, hogy összeesküvés van ellenem. 16-án letartóztattak öt olasz, négy görög és egy francia embert, a kik bíróság elé fogtak állíttatni. Az volt a szándékuk, hogy 19-én délelőtt 11 órakor a Mária-templomban istentisztelet alatt egy aknát robbantanak fel.**

London, nov. 28. A **Daily Mail** jelentése szerint **Krüger** elnök egy újságíró

kon, hogy valahogy észre ne vegyék a szándékomat.

— És mikor a parthoz ért, nem vette észre hogy az a két ur szemmel tartja?

— Nem uram, — nem láttam én őket és ma sem tudom, hogy az utolsó pillanatban mint termettek úgy hirtelen mögém... Csak azt tudom, hogy mikor csoszogva kiálltam a kő legszélére s magam felé fordítva, fölemeltem a revolvert, egyszerre vad erőszakkal ragadott meg négy kéz... Birkóztunk, viaskodtunk, élethalál harcz volt az uram, érte meg a szómat az én elkéseredett dühömet! Hát most, negyedszer sem engedtek meghalni!? Tehettem én róla hogy mikor olyan vadul letépertek, elfordítottam magamról a fegyvert és... és kétszer rájuksütöttem a revolveremet?

— És megmentői közül az egyiket agyon is lőtte... Ezért van törvény előtt.

Az ember régi daczos indulattal, szilajon emelte fel ökleit.

— De uram, mért nem hagytak meghalni! Azért öltem meg őt, mert magamat nem ölhettem meg! Azért öltem meg, mert megakartam halni...

Szinte félelmesen ordított fel:

— És legalább akkor hagyjon ez a rongyos világ békén, mert én meg akarok halni!

Szavai érczesen hangzottak el a zárka csöndjében. Én pár hosszú pillanatig nem feleltem neki. Valami önkénytelen kegyetlenség-gel vártam, vártam... Aztán hirtelen a vállára tettem a kezemet s így szóltam:

előtt hangsúlyozta, hogy a dél-afrikai köztársaságoknak a hágai konferenciából való kirekesztése nem menti föl Angliát az alól a kötelesség alól, hogy a választott bírósági eljárásba beleegyeznek.

London, nov. 28. A **Roberts** elleni összeesküvés ötletéből a lapok szigorú rendszabályokat követelnek a még Transzvámban lévő kellemetlen idegenek ellen. A **Standard** azt kívánja, hogy rögtön utasítsanak ki minden idegent, a ki nem egészen kifogástalan magaviseletű.

Bolgár ügyek.

Szofia, nov. 28. Határozottan beszélnek, hogy **Paprikov** hadügyminiszter lemondását elfogadták. A miniszter azonban megmarad hivatalában, míg a szobranye a fölirati vitát be nem fejezi és az ostrom-állapot elrendelését az ország némely részeire jóvá nem hagyja.

A kínai háború.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

London, november 28.

A sanghaji incidensről újabb a következőket jelentik a **Daily Mail**-nak: Harmincz francia katona, állítólag boszúból, egyes angol katonáknak társaikkal szemben való eljárásáért megtámadott néhány angol katonát és provokálta a városi rendőrséget. A francia katonák polgári személyek ellen is fordultak, szuronyukat használták és több embert megsebesítettek. Néhány embert letartóztattak. A kínai vizsgálat folyamatban van. A **Times**-nak jelenti Sanghaiból, hogy a francia és angol csapatok azt a parancsot kapták, hogy ne távozzanak a francia illetőleg angol telepekről, a míg a *modus vivendi* nézve megindult tárgyalások be nem fejeződnek.

London, november 28.

A mai reggeli lapok jelentik Pekingből tegnapi kelettel: A francziák Tiencinben birtokba vettek egy területet, a mely háromszor akkora, mint mostani konzessziós területek és nyilvánosan kihirdették, hogy ezt a területet állandóan alávetették igazságszolgáltatásuknak és minden június 17-ike óta történt birtokváltozás érvénytelen.

— Hát csakugyan még mindig meg akar halni?

Az ember reám nézett.

— Miért fél akkor a haláltól?

Ereztem, lassan tér magához indulatából és jut ismét tudatára annak, hogy hol van. — és megdöbbenő volt ezt az átalakulást látni. Egyszerre, mint akit a villám ért, rogyott össze megint. — Takarójával védekezve eszelősen húzódott vissza a sarokba. Reszelt az egész testében. Hápogva tátotta fel a száját:

— A halál... A halál! Nem, nem akarok meghalni! Kegyelem!... Jaj, jönnek már — visznek...

... Jó időbe került, míg sikerült lecsititanom. Rettegési krízise kinosan mult el. Végre zokogni kezdett s ekkor biztatóan veregettem meg a vállát.

— Lássá, lássá, milyen az ember! Pedig most épp oly kevés oka van az életnek örülni, mint akkor, ugy-e?

Bus megadással temette arcát a tenyerebe.

— Nem tudom én, uram, hogy, vagy mint van... de nehéz a szegény ember sora mindenképp — A míg én akartam, addig ők nem akarták, most meg hogy ők akarnak, most jaj! én nem akarnám...

— És babonásan tevé hozzá:

— A mióta embert öltem, azóta ütött belém a nyavalya, — azóta szeretnék élni megint. Nem is én vagyok az, uram, — az a halott ember akar tovább élni én bennem...

London, november 28.

A **Morningpost**nak jelenti Sanghaiból: **Lucsuntint**, a ki az udvarnál van, nagytitkárrá nevezték ki. Az új nagytitkár azelőtt Szecsván és később Senszi kormányzója volt. Mind a két állásban szabadelvű és fölvilágosodott hivatalnoknak bizonyult és előzékeny, igazságos ember hírében állott. Szive mélyén azonban konzervatív, noha egy ideig elnöke volt a pekingi reform-bizottságnak. Ugyanez a lap jelenti hogy **Tungfusziang** azt a parancsot kapta, hogy katonaság toborzása végett utazza be Senszit, Kanszut és Mongolország egy részét. Ezt az utasítást állítólag azért adták neki, hogy eltávolítsák Szinganfuból. Valószínű, hogy a parancsok engedelmeskedni fog.

London, november 28.

A **Daily News**nak jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel, hogy **Csekiang** kormányzóját a konzulok kívánságára megbízták, hogy tárgyalásokat kezdjen az angol és az amerikai konzullal a befolyásos emberek fölbujtására rendezett csucsáni vértüzdőért adandó elégtétel dolgában. A kormányzó maga is bele van keverve ebbe az ügybe, mert idegenellenes rendeleteket bocsátott ki.

London, november 28.

A **Times** értesülése szerint az orosz kormány visszavonta azt a határozatot, hogy átadja a sanhaikvani vasutat és értesítette az angol kormányt, hogy a vasut átadása attól függ, hogy a vasut megszállása alatt fölmerült költségeit megtérítsék. Már pedig tudvalevő — mondja a **Times** — hogy az oroszok, amíg birtokukban volt a vasut, majdnem semmit sem tettek érte és egyáltalán semmi, vagy csak nagyon kevés alapjuk van arra, hogy költségeik megtérítését követeljék. — A mellett az ilyen kiadások, ha egyáltalán jogos ilyen követelés, a nemzetközi hadsereget terhelnék és az általános kártérítési kérdéssel kapcsolatosan volna elintézendő. Az oroszok követelése szörnyű, de óvatosan és hidegvérrel kell elintézni. A kontinensen uralkodó nézet az, hogy a jogi kérdéshez, noha a vasut ideiglenes megszállását a hadi szükség parancsolta, a főparancsnoknak jelenleg semmi köze sincs, hanem az egyedül Anglia és Oroszország között intézendő el.

Politikai gyilkosság Szerbiában.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Belgrád, november 27.

Rémes dolog történt a szerbiai **Kruseváczon** ahol **Protics** kerületi főnök tartózkodik. November 23-dikán este 7 órakor egy férfiú járkált abban az utcában, ahol **Protics** lakik s a járókelőket élesen megfigyelte. Senki sem sejtette, hogy ez az ember milyen sötét szándékot rejtget. A kerületi főnök a mondott időben, mint minden este, az Európa-szállóban sörözgetett baráti körben.

Mielőtt **Protics** hazatért, a leselkedő gyilkos elment **Protics** házához s megzörgette a kaput. **Protics** felesége hallotta a zajt s meg is kérdezte, ki az, de nem kapott választ. Megijedt s óvatosan bezárt minden ajtót. Nem-sokára **Protics** is hazatért s a kapuban elbucszott barátaitól, aztán bement lakásába. Letette a szobában télikabátját s eközben megzörgettek a kaput. **Protics** kisietett, kinyitotta az ajtót. A gyilkos abban a pillanatban rálőtt **Protics** ingadozott és jajszóval holtan összerogyott lakásának küszöbén. A házbeliék és a szomszédok riadtan szaladtak össze s egymás-másik lakó a menekülő gyilkos után szaladt. A gyilkos, hogy félrevezesse a járókelőket, folyton ezt kiabálta:

— *Meggyilkoltak egy embert! Föl a boszszura!*

Futni hagyták és csakhamar el is tűnt a sötétben. A város lakosságát nagyon fölzigatta a véres esemény. Másnap reggel elfogtak két gyanus alakot s valószínűnek tartják, hogy

egyikük a gyilkos. Általános a vélemény, hogy a gyilkosság politikai bosszu műve. Protics annak idején ügyész volt Brkics rablófőnök és társainak a velük összeköttetésben volt radikális parasztvezérnek, Tajsziics Rankónak bűnpörében, akit Baczkovics tanító meggyilkolásáért husz évi fegyházra ítéltek. Tajsziics később Montenegróba szökött és most is ott él. Brkics és társai a maguk vallomása szerint afféle politikai gonosztevők voltak, mert csakis a radikális párt ellenségeit fosztogatták és gyilkolták meg. Az egész bandát kivégezték. Tajsziics elítélésének története ez: 1896-ban világos nappal meggyilkolták Mozavcziban Baczkovics tanítót, a ki emigrált montenegrói volt. A tanító 1895-ben egy ilyen című könyvet adott ki: *Montenegro a XIX. század végén.*

Ebben a könyvben Nikita fejedelmet a legélesebben megtámadta s azért mindenki azt hiszi, hogy a fejedelem megbizására gyilkoltatta meg Tajsziicot. Ez a föltevés annál valószínűbb, mert Brkics és legényei nem bántották a tanító feleségét és gyermekeit. Tajsziicot közönséges gyilkosságért elítélték s most Cettinjében élvezi a fejedelem kegyét. Kétségtelen, hogy Protics prefektus meggyilkolása a Cettinjében élő radikális néptribun hiveinek bosszuműve, amit a következő borzalmas esemény is bizonyít:

A rudniki kerületben három héttel ezelőtt meggyilkoltak egy volt radikálist párti földbirtokost, akinek családját sem kimélték meg. A gonosztevők betörték éjszaka a földbirtokos házába, megkötözték az egész háznépet és fölgújtották a házat. A szerencsétlenek mind elpusztultak a tűzben. A gyilkosokat máig sem ismerik. Hogy ez a többszörös gyilkosság Tajsziics műve, bizonyítja az a körülmény, hogy a földbirtokos annak idején Tajsziics ellen terhelő vallomást tett. Ha tudja az ember, hogy 1887-től 1896-ig négyszáznál több politikai gyilkosságot követtek el Szerbiában s az áldozatok valamennyien a radikális párt ellenségei voltak, természetes a föltevés, hogy Protics prefektus is politikai gyilkosság áldozata.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Angol, operette. (Páros bérlet.)
Péntek: Angol, operette. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Marótban, tragédia. (Páros bérlet.)

Folt, amely tisztit.

— Nov. 28. —

— Halló! Itt Carolus! És ott?
— Rubos! Mi tetszik?
— Holnap fellép Margitai Gyula — fogalmunk sincs, hogy kicsoda és honnan jő — nem lenne szives felvilágosítani, hogy irhasunk róla?

— Hát kérem — magam sem tudom...
— De kérem, ön, mint rendező...
— Hát Temesvárott volt...
— Ez az egész?
— Többel nem szolgálhatok! Ajánlom magam.

— Alázatos szolgálója!

Ez a telefon párbeszéd megtörtént és azért iktattam ide, hogy láthassa mindenki, hogy a vendég fellépése iránt a színház művezetősége nem nagyon érdeklődött. Már most az a kérdés áll előttünk, hogy ki érdeklődött Margitai fellépése iránt? Mert Margitai nagyon is kezdő színész, akinek olyan szerepekre, mint a minő Fernando, vállalkoznia nem lehet, és ha vállalkozik, akkor semmi esetre sem az aradi színpadon, az aradi közönség előtt. De hát ez a színházi esemény megtörtént, a megtörtént pedig változtatni nem lehet. Ha Margitai Gyulában nem volna színészi tehetség, egyszerűen napirendre térnék fölőtte, de mai fellépése halvány jelét mégis adta annak, hogy kellő vezetés mellett, kitartó szorgalommal és sok ta-

nulással még használható színész válhat belőle. De ma még nagyon korai felettel bírálatot mondani és azért kellő elismeréssel az ambíciója iránt, csak azt a jó tanácsot adhatjuk neki, hogy essen előbb túl a kis szintársulatoknál a kezdő színész minden mizériáján, és csak azután, ha már nem fog szavalni, hanem beszélni; ha már nem fog mozdulataiban esetlen vagy félszeg lenni, ha nem fogja minden áron az eget ostromolni akarni, akkor — csakis akkor jöjjön el hozzánk és szivesesen fogjuk elismerni a hosszas tanulás bizonyára kedvező eredményét.

Szerencsére Angyal Ilka valóban művészi játékával sokszor kiengesztelőleg halott a közönségre, mely minden egyes nagyobb jelenés után zajos tapsokkal jutalmazta őt. Ma elemmentumában volt a művésznő, mert Matilde az ő kedélyvilágának, az ő egyéniségének tökéletesen megfelelő. Enriquetát Menszáros Margit játszotta a felfogás sok intelligenciájával. Ezzel a szerepével is úgy járt, mint az eddigiek néhányával — nem felel meg az ő egyéniségének. Ugy tudjuk, hogy Pozsonyban Matildét játszotta és az ottani bírálat a legnagyobb dicsérettel árasztotta el. Hát az persze baj, ha egy szerepkörre kettő is jut — másra pedig egy se; de ez még nem ad jussot a szerepkiosztónak arra, hogy az egyiket mindenáron el kellessen nyomni. Menszáros mindennek dacára ügyesen oldotta meg feladatát, ami sokoldalúságának jele. Kalocsa Róza mint Donna Concepcion értelmes játékával, az érzelmek kellő kifejezésével tudott hatni. Bács Don Justoja előkelőségével, határozottságával tudott imponálni. László (Lorenzo) mai szereplésével ismét jobbat tudott nyújtani. Játéka kifogástalannak mondható. Palágyi szerelme úgy látszik csak most van ébredőben. Ma már melegebb volt, mint tegnap a „Nők barátja”-ban. Ha ebben a tempóban fog felmelegedni, akkor van remény, hogy új esztendőre lángokban fog kitörni belőle a szerelem. Carolus.

* **Vörösmarty-ünnepély a színházban.** A szombati Vörösmarty emlékünneppontjai, 1. *Ünnepi megnyitó.* Előadja a színházi zenekar. 2. *„Vörösmarty emlékezete”* Molnár Lászlótól, szavalja Palágyi Lajos. 3. *Szózat,* éneklí a szintársulat. 4. *Hódolat Vörösmarty szobra előtt.* 5. *Marótban* előadása.

* **A kitiltott Schiller-dráma.** Berlinből jelentik, hogy Dortmundban betiltották Schiller Stuárt Mária darabjának előadását. A darabot halottak napján akarták előadni, de a cenzura a darab „vidám karaktere” miatt azt eltiltotta. Halottak napján Stuart Mária-t nem szabad előadni.

* **Börtön-világ** című könyvem december hó 15-én fog a karácsonyi könyvpiacra megjelenni. Miután erre az időre, a nyomtatandó példányok száma felől, okvetlenül tájékozást kell szereznem, ez uton is felkérem mindazokat, akik a könyvemre gyűjtő-ívet, és illetve előfizetési felhívást kaptak, hogy azokat december hó 5-ig címemre visszaküldeni sziveskedjenek. Ugyancsak alábbi címre küldendők az előfizetési díjak. Tisztelettel Szalhmáry Zoltán, hirlapíró, Arad, Deák Ferencz utca 42 szám.

* **Zembra Szabina.** Ez a címe Blach William két kötetes regényének, amelynek első része most került a könyvesboltba. A regénynek egy rendkívül érdekes leány a hősnője, a ki szülőitől teljesen függetlenül tölti napjait s a betegápolásban találja hivatását. Ez az erős, önálló és saját elhatározását követő leány nem kerülheti el sorsát, hogy t. i. szerelmes legyen. Boldogsága utját természetesen maga egyengeti s amint később ez az út a boldogtalanságba vezet, abból szintén maga keresi és találja még a kivezető utat. A regény Angolországban játszik s valóságos angol levegő fekszi meg az egészet. Az alakok, akik az igen becses műben a hősnő körül mozognak s akik az eseményeket azzal együtt előreviszik, a legtöbb esetben törülmetszettek s igazán emberiek. A legjobb könyveket a Légrády testvérek indították meg s az egyes kötetek az ő kiadásukban jelennek meg, mindig pontosan és igen csinos kiállításban, díszesen kötve. Egy-egy kötet ára 50 kr. Ily áron az eddig megjelent kötetek is kaphatók akár a kiadóhivatalban (Váczi-körut 78), akár pedig a könyvkereskedésekben.

Rabok telegráfja.

— Mikor a falak beszélnek. —

Budapest, november 28.

Csendes éjszakákon, mikor már nyugalom borul rá a földre és a mikor a komor börtön-épületekben is pihenőre tér mindenki, kivéve az őrköt, a kik vállukra vetvén a szuronyos fegyvert, föl és alá járkálnak a folyosókon, a czellák ajtajai előtt, egyszerre csak beszélni kezdenek a börtönfalak.

Igen, igen, beszélnek.

Valami kopogás hallatszik a folyosó egyik végéről, olyasféle, mint a minőt okoz a távirógép és kevéssel utóbb a másik oldalról hangzik ugyanolyan kopogás.

A foglyok beszélgetnek.

Sajátszerű benyomást tesz ez arra, a ki először hallja. Nem tudja mire vélni a dolgot, nem tudja megérteni, mi történik, míg aztán a börtönőr világosítja föl:

— Hát már megint két gazember diskurál! Nyilván összebeszélnek, hogy a vizsgálóbíró előtt mit valljanak.

Egy államfogyó, a ki a bugapesti gyűjtő-fogházban töltötte ki néhány napi büntetését, beszél el, hogy ez a kopogás micsoda hatással volt rá.

— Este, — mondja — a mikor ledőltem az ágyra és a mikor már mélységesen mély csönd uralkodott a fogházban, olyannyira, hogy kívülről nem hallatszott más, mint az ör lépteinek egyhangú kongása, egyszerre csak felriasztott félálomból valami titokzatos kopogás.

Fülemni kezdtem. Mi lehet az?

Tán a harmadik, negyedik czellából jött ez a kopogtatás okozta zaj, de tisztán elhallatszott a távolba, különösen ha az ember a falra illesztette a fülét. Hosszabb és rövidebb kopogtatások hangzottak. És a kopogtatás, a másik oldalról, szintén jökora távolságból hallatszottak ugyanolyan jelek.

Eleinte érthetetlen volt előttem a dolog. És ez így tartott egész éjjel, egészen reggelig, a míg künn az épület udvarán ismét élet támadt.

Másnap előről kezdődött a dolog és ez így ment nap-nap után.

Ejszakán át egy perczre se szünetelt a kopogtatás.

Hát ez a rabok telegráfja. Tényleg arra való, hogy vizsgálati foglyok összebeszéljenek és megállapodjanak abban, hogy majd mit valljanak, ha kihallgatásra kerülnek a bíróhoz. Ilyeténképen nem keverednek ellentmondásokba a bűntársak és egyik úgy beszél, mint a másik.

Hány vizsgálat hiúsult meg már ezáltal!

A professzionátus gonosztevők mindegyike ért ehhez a telegráfhoz. Végzik pedig a kopogtatást a levetett cipőjük sarkával a falon és ezek a hangok a czellák egész során keresztül hallatszanak az éjjeli csöndben, úgy hogy meghallja a gonosztevő czinkostársa is.

— Hangzik például a kopogtatás okozta felhívás:

— Miska! Itt vagy?

Válasz:

— Itt! Hallom!

És a két bűntárs aztán egész pompásan értekezhetik egymással, daczára annak, hogy el vannak különítve és daczára annak, hogy több czella van köztük.

A többi rab a viláért sem zavarná őket. Valami csudálatos összetartás van a börtönlakói közt és mindnyájan tudják, még a nappali czéhbéli gonosztevők is, hogy ezektől az éjjeli kopogtatásoktól függ az ő rabtársair sorsuk, gyakran, mert sokszor az ilyen összebeszélések segítségével vágják ki magukat a hajból.

A többi hagyja, hogy az a másik kettő kidiskurálja magát és csak, ha azok végeztek, kezdi meg a telegráfonozást másik kettő.

Az ember azt hihetné, hogy a vizsgálóbíróra nézve tehát roppant egyszerű dolog a foglyoknak ezt a beszélgetését kihallgatni. Nos, a budapesti büntetőtörvényszék egyik ambíciózus, fiatal vizsgálóbírája meggyőződött róla, hogy ez merő lehetetlenség. Egy este belopódzott az egyik üres czellába, hogy ott kihallgassa és lejegyezze a kopogtatást.

Várt, türelmesen várt, a míg megkezdődnek a titkos jelváltások. Ámde nem hallott egyebet, mint három erős, hosszú hangzású kopogást. Semmi egyebet. Hasztalan ült ott egész éjjel, a foglyok nem kopogtak egymásnak. Nyilván észrevette valamelyik, hogy a vizsgálóbíró belopódzott a czellába és az figyelmeztette aztán a háromszoros kopogató jellel a többit:

— Vigyázzatok! A bíró leskelődik!

Hosszu időn át a Morse-féle jelekből állították össze a rabok az ő abéczejüket, hosszabb és rövidebb jelekkel adták egymás tudtára a gondolataikat. De utóbb aztán, kétségkívül, mert tartottak tőle, hogy ezt más is megérthetné, megváltoztatták a jeleket és összeállítottak egy külön abéczét, melyet jól ismer minden kitanult gonosztevő.

Ha két czinkostárs annyira el van különítve egymástól, hogy az egyiknek a kopogtatása nem hallatszik el a másikhoz, a többi köztük elhelyezett rab kötelességének tartja, hogy közvetítse a jelváltást. És így aztán a vizsgálati foglyok minden óvatosság ellenére is össze tudnak beszélni.

Van még egy módjuk, a melylyel jeleket váltanak, de a melyet csak akkor használhatnak, a mikor szemtől szemben vannak, például, ha sétálnak a börtönpépület udvarán. A siketnémák módjára az ujjukat használni nagyon is feltűnő volna és ezt rögtön észrevennék a kisérletükben levő őrcök. Hát a szemükkel beszélnek.

Gyors egymásutánban hunyorgatják a szemüket, ilyenképen adván hosszabb és rövidebb jeleket, melyekből áll az abéczejük és a melyet a másik szépen le is olvas.

Néhány év előtt egy végtárgyaláson a királyi ügyész észrevette, hogy a vádlott a tárgyalás alatt merőben néz egy embert, a ki ott volt a hallgatóságban.

— Vajjon mi lehet ez? — gondolta az ügyész.

Erős figyelemmel kísérte azt az embert és észre is vette, hogy az az ujjával ad a vádlottnak telegráf-jeleket. Csinálta ezt pedig úgy, hogy oda se nézett a vádlottra, de ez annál jobban ügyelt az adott jelekre, megtudván a hallgatóság közt ülő czimborájától sok olyan dolgot, a mit a vizsgálati fogságban nem tudhatott meg.

Azt a hallgatóságbeli embert a tárgyalás után rendőrileg megfigyelték és hamarosan ki is sült róla, hogy ő is egyik czinkostárs volt a vádlottnak.

Nagyon természetes, hogy az ilyen jelek váltásához és megértéséhez igen nagy gyakorlat szükséges. De a gonosztevők jól tudják, hogy a fogságban mily fontos rájuk nézve, hogy jól tudják a dolgot és azért mindenik nagy gondal tanulja be a kopogást, előre is számítván rá, hogy ezzel is kivágja magát, ha egyszer bajba talál keveredni. **Detektív.**

MULATSÁGOK.

(=) **Mükedvelő-estély.** Pompásan sikerült és minden tekintetben érdekes előadást rendezett e hó 25-én a *buttyini* szegény gyermekeket felruházó egyesület saját alapja javára. Szinre került Blumenthal és Kaibelburg bohózata, a *Mozgó fényképek*, mely folytonos derűtségben tartotta a közönséget. A szereplőket nem egyszer nyílt színen megtapsolták. Különösen kitűntek: *Hrenyák* Aladár, (Menszky), *Popper* Ignáczné (Mariska), *Eckert* Károly (Kapor), Kovács Ignáczné, (Róza), *Kiurszky* Ivánné (Vilma), és *Kéri* József (Göncs Bálint.) A többi szereplő Szücs Margitka, Gombos Antal Popp Samu és Tomits János szintén nagy elismerésben részesültek. Az előadást hajnalig tartó táncmulatság követte. Az első négyest a jelen volt 60 pár tánczolta. A hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Bodea Gyuláné, Crisnik Arkádné, Burján Károlyné, Délan Paula, Szelezán Györgyné (Felménes), Klein Fülöpné, Rechnitzer Izidorné (Kujed), Komponás Istvánné, Weisz Márkusné (Vale-máre), Szücs Ferenczné, Steiner Hermanné (Pécska), Weiszber Jakabné (Kujed), Fischer Bernátné, Steinberger Mórné, Fény Pálné, Nagy Károlyné, Török Tamásné, Jekler Istvánné, Veress Simonné, Kiurszky Ivánné, Popper Ignáczné, dr. Dénes Jakabné, özv. Pálffy Jánosné, Kovács Ignáczné (Baebes), Runge Józsefné (D. Sebes) Lupán Györgyné, Mandel Jánosné (Krokna) Possert Ferenczné, Succu Vazulné, Georgia Jánosné, Nyika Sándorné (Almás) Scheer Gyaláné (Kiszindia), Scher Sándorné (Kiszindia), Scher Ignáczné (Kiszindia), Korek Gusztávné (Kujed) stb.

Leányok: Burján Margit (Alcsil), Fischer Sze-nér (Repszeg) Führer nővérek, Klein Margit, Kohn Hanna (Algyest), Kovács Erzsike (Algyest), Lierer Ilonka, Martin Helén, Muntyán Constantia, Nyiri Mariska, Pantye Constantia (Kakaró) Scher nővérek, Sihermann Mariska (Repszeg) Szücs nővérek, Török Jozefa, Weiszberger Jolán stb.

A szabad lyceum.

(Első előadás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28.

A Kölcsey-Egyesület által létesített *szabad lyceum*, mely különböző tudományzakokból népszerű előadásokat rendez, ma tartotta megnyitó előadását a felső kereskedelmi iskola disztermében. Az előadásokat a művelt, félig hölgyközönség és pedig első sorban a serdültebb leányifjuság számára rendezzi az egyesület s a tudomány népszerűsítését, a társas érintkezést, tehát a közművelődést akarja előmozdítani. A vidéken Temesvárt követjük a példában, hol az intézmény fényesen bevált. Kétségtelen, hogy Arad közönsége szíves örömmel fogja látogatni az előadásokat, melyek kitűzött céljuk mellett érdekességükkel, szóra-koztatásukkal hatnak.

A mai előadásra összegyűlt s tulnyomóan hölgyekből álló hallgatóság *Somogyi* Gyula dr. tanár előadását hallgatta.

A professzor a magyar nemzeti irodalom fejlődéséről beszélt érdekesen, mintegy bevezetőül a magyar irodalom történetéről a későbbi előadások folyamán elmondandó ismertetésének. Előbb a magyar nyelv fejlődését ismertette, kezdve a bevándorlás idején, majd az idegen befolyásokat megelőző időkben, mikor a magyarnak alig volt nyolcz-kilencszáz szava. Elmondta, hogy milyen befolyással volt nyelvünkre a szláv, török, olasz és német népekkel való érintkezés; beszélt a nyelvújításról egész napjainkig, mikor már nem gondolkozunk arról, de el sem tudjuk képzelni, hogy volt idő, mikor elődeink alig ismertek néhány száz szót, amennyivel ma egy első osztályú gymnázista rendelkezik.

Irodalmunk történetének ismertetését szintén a legrégebbi időkben kezdte s a klasszikus magyar irodalom koráig haladt.

Az iskolából már kinőtt lányok, kik a mák jelenlétében hallgatták végig a szép előadást, jól eső örömmel gondolnak vissza arra az időre, mikor nekik mindezt „könyv nélkül” kellett megtanulniok. Most már el sem tudják képzelni, hogy lehetett ennyi okos dolgot fejben tartani. Mennyivel szívesebben hallgatták most az előadást, mint — akkor . . .

A következő előadás a jövő hó 5-én lesz, ekkor *Kara* Győző fog előadni a nemzeti szellem fejlődéséről az Árpádok alatt.

Sikkasztó postatiszt.

(A makói postahivatal panamája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 28.

Egy fiatal ember, a kit megtévesztett a világi fénynek csillogása, idegen pénzhez nyult, hogy nagyuri passzióit kielégítse. Elég ügyes módon hajtotta végre a sikkasztást s ha a károsult fél véletlenül nem jelenkezik, talán hosszú időn keresztül végezhetne volna bűnös manipulációit, a nélkül, hogy feljebvalói a sikkasztásra rájöhetek volna.

Horváth József segédtiszt körül-kelül két év óta van a makói postahivatalnál alkalmazásban. Előjárói kezdetben szorgalmas és megbízható tisztviselőnek ismerték s a szokásos rovancsolások alkalmával a kezelése alatt álló hivatalos naplókat kifogástalan renben találták. Utóbbi időben azonban hirtelen megváltoztak szokásai, egész éjjeleken át mulatott cigány és pezsgő mellett, úgy, hogy pazarló költsége és rendetlen életmódja szemet szurt *Rácz* Márton postafőnöknek, több ízben váratlan rovancsolást rendelt el a hivatalban. Mindazonáltal a cheque-számla osztályt, melyet a fiatal tisztviselő kezel, mindig teljes rendben találták.

Tegnapelőtt *Horváth* egy napi szabadság-időt kért főnökétől, hogy állítólag Kétegyházán tartózkodó jegyeséhez utazhasson. Elutazása előtt hivatali főnökének bevallotta, hogy körülbelül 400 korona adóssága van, melyet ki akar egyenlíteni s ha a pénzt jegyesétől meg nem kapja, Nagyváradra utazik, hogy az ott tartózkodó szüleitől a szükséges összeget kikérhesse. *Rácz* főnök átvizsgálta a naplókat s miután a rovancsolás semmi gyanus körülményt nem mutatott, a kért szabadságidőt megadta.

Tegnap azután váratlanul kipattant a titok, hogy honnan teremti elő mulatozásaihoz *Horváth* a szükséges pénzeket.

Kedden délelőtt megjelent a postahivatalban a makói *Iritz* Márton czég beltagja, s jelentést tett arról, hogy két hét előtt cheque-lapon feladott 1250 korona nem érkezett rendeltetési helyére, *Rácz* posta-főnök átvizsgálván a könyveket, megállapította, hogy a feladott összeg nincs a naplóba bevezetve. A bűnös tisztviselő egyszerűen átvette a befizetési lapot, kitöltötte a szükséges rovatokat s a nélkül, hogy a feladott összeget a napló illető rovatába jegyezte volna, egyszerűen elsikkasztotta.

Mikor a hiány kiderült. *Rácz* főnök nyomban jelentést tett a nagyváradai posta- és távirada hivatal igazgatóságának, egyben Kétegyházára és Nagyváradra sürgönyözött, hogy *Horváthot azonnal tartóztassák le.*

Hogy az elsikkasztott 1250 koronán kívül hiányzik-e még és mekkora összeg, az most meg sem állapítható s csak akkor fog kiderülni, ha a közönség köréből a cheque-számla tulajdonosok és a károsultak jelentkezni fognak.

Rácz Márton, a postahivatal főnökét leg-

kisebb szabálytalanság, vagy mulasztás sem terheli. Horváth be sem vezette a tételeket, hanem egyszerűen zsebre vágta a feladott összeget. Ily körülmények között minden felügyelet hiábavalónak mutatkozik, mert a sikkasztás csak abban az egy esetben deríthető ki, ha a feladó megreklamálja az átadott összeg sorsát, amint az a jelen esetben is történt.

Vasravert bíró.

(Harcz a csendőrökkel.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 28.

A hevesmegyei *Solyos* községben vasárnap délután együtt mulatott a község fiatalsága a nagy korcsmában. Estefelé közibük keveredett a község bírája, *Rigan Ferencz* is, aki már akkor meglehetősen ittas volt. A jókedvű bíró, akinek Katalin nevű felesége épen aznap tartotta a nevenapját, telerakatta az asztalt borral s itatta a fiatalságot. Ivás közben a legényeknek eszébe jutott, hogy jó volna Katalin-bált rendezni.

A bírónak tetszett az eszme s nyomban kijelentette, hogy meg kell tartani a bált. A fiatalságnak nem kellett biztatás s megkezdtek a tánczolás. A cigány huzta, mert a bíró új tizes bankóval fizetett. Éjfél tájban véletlenül oda vetődött a csendőr-őrjárat is, s mivel látták, hogy ott bált tartanak, a bírótól a bál-engedélyt kérték. A bíró eleinte borral akarta a csendőröket elhallgattatni, de mert azok nem fogadták el a kínált bort, a bíró kijelentette, hogy ő engedélyezte a bált, akinek nem tetszik, tegyen róla.

A csendőrök erre felszólították a legényeket, hogy hagyják abba a mulatságot és oszlojanak szét. A bíró erre éktelen káromkodásba tört ki s oda kiabált a legényeknek, hogy dobják ki a kakastollasokat. A legények erre megrohanták a csendőröket, miközben valaki a lámpát is eloltotta. A csendőrök az ajtó felé hátráltak és támadóik ellen szuronyaikkal védekeztek. Nagy küzdelem után sikerült az ajtón kijutniok, miközben több ütést kaptak s védekezésük közben *Lebó Mihály* és *Kosilla András* odavaló legények mellén áthatolt a csendőr-szurony.

A két sérült pár órai kínlás után meghalt. A legények szétfutottak, a bírót pedig a csendőrök vasra verve a község házára vitték.

HIREK.

A czár agybántalmakban szenved.

— Távirati értesülés. —

„Az apuska nagyon beteg!” Így beszél az orosz nép a mindenható czárról és a hatalmas birodalom minden templomában ájtatos imában emmerülve istentől kér segédelmet a nagy beteg részére. De nemcsak Oroszország, hanem az egész világ aggódva tekint a czár beteg-szobája felé és várja türelmetlenül a javulás hírért, mert a hatalmas fejedelem népének valóságos atyja, az egész világ sympáthiáját bírja, aki egy rettenetes tradícióval szembeszállva Oroszország kormányzatába a tiszta liberalizmus elvét vitte belé és sok millió alattvalóiról a rabszolgaság lánczát letörte, és az emberi jogok érvényre juttatásáért tud harczolni.

A betegség mibenléte sok találgatásra adott okot, mert a hivatalos bulletinok semmi bizonyosat nem árulnak el. Innen van az, hogy majd

lassan ható méregről beszélnek, majd oly szervi bajról, mely a teljes gyógyulást kizártnak hiszi.

Valószínűleg ily találgatás képezi alapját egy párisi táviratnak is, mely szerint a czár, ha betegségéből fel is gyógyul, *agya megzavarodva marad*. A „*Figaro*” értesülése szerint pedig a czár *agybántalmakban* szenved, és hogy ez a bántalom a tifusz szomorú eredményeként jelentkezik.

Ezt a hírt természetesen csak fentartással regisztráljuk, mert egyelőre — szerencsére — azt még pozitív adat nem támogatja.

De nehéz elképzelni, hogy az a nemesen gondolkodó agyvelő, mely a világbéke nagy eszméjének megvalósításán töprengett, mely a szibériai ólombányákból a száműzötteket a szabadságba visszavezette, ily hirtelen elborult volna.

Ezt a reményt éleszti egy Lividiából érkezett későbbi hír, mely jelenti, hogy a czár állapota *napról-napra javul*. Nemcsak Oroszország, hanem az egész művelt világ nagy öröme lenne, ha az volna az igaz, hogy „*az apuska már nem beteg!*”

— **Margit királyné kegyelete.** *Margit* királyné vallásosságát mi sem bizonyítja jobban, mint az az érdekes kis epizód, mely vasárnap történt a *turini* Consolata-templomban. A királyné, aki néhány hét óta a Turin melletti Stupinighi kastélyban lakik, tegnap a templom szentélyében egy nyolczvan centiméter hosszú ezüst hajót tett le a *Madonna képe* elé, mely az *abruzzói* herceg *Stella polare* nevű hajóját ábrázolja. Az ajánlás után a királyné ájtatos imába merült, hálát adva az abruzzói herceg szerencsés visszajöveleért.

— **Vilma királynő jelenleg szorgalmasan tanul nyelveket.** Anyanyelvén kívül már eddig is beszéli a német, francia és angol nyelvet; most még a maláj és javái nyelveket tanulja, miután Németalföldnek ez a két néptörzs alattvalója.

— **Az orleáni herceg utazása.** *Fülöp* orleáni herceg nejével ma Budapestre érkezett. Az országos kaszinóban villásreggeliztek s délután tovább utaztak Alesuthra.

— **A braanzai herceg Afrikában.** *Ferencz József* braanzai herceg, a 7-ik Vilmos huszárezred hadnagya, három havi szabadságra ment egészségének helyreállítása végett. A szabadság idő deczember 1-én jár le. A fiatal herceg, mint Debreczenből írják, kérvényt intézett most a hadügyminiszterhez, melyben szabadságának meghosszabítását kéri április 1-ig. A miniszter a herceg óhajának eleget tett s a szabadságot engedélyezte. A braanzai herceg most kapott három havi szabadságot, *Afrikában* fogja eltölteni, hogy bátyja társaságában oroszlanokra fog vadászni. A herceg társaságában az afrikai vadászatban többen vesznek részt, akiknek névsorát most állítja össze a herceg.

— **A polgármester audienzián.** *Salacz Gyula* kir. tanácsos polgármester ő felségénél audienziára jelentkezett, hogy megköszönje a kitüntetést, melyben a király a vaskorona-rend adományozásával részesítette. A polgármester vasárnap utazik fel a fővárosba.

— **Le a táblával!** A budapesti tudomány egyetem jogi fakultásán a hallgatók óvációt rendeztek *Zsigia* Benő egyetemi tanárnak. — *Zsigia* ugyanis pert folytatott *Politzer* budapesti antikvárius ellen, ki *Zsigiának* a hallgatók által készített jegyzeteit sokszorosította és kiadta. Az ügyben a királyi ítélő tábla tegnap hozta meg a végítéletet, melyben a tanárt ke-

resésével, melyben kártérítést és a kiadási-jog megvonását kérte, elutasította. A jogászok a tanteremben lévő nagy fekete táblát lebecsázták a földre s öles betűkkel ráírván:

— *Le a táblával!*

Zsögöd megköszönte az óvációt, kijelentve, hogy tiszteli a tábla ítéletét is, mely bizonyára igazságot akart. A tüntetés, mint látszik, nélkülözötte a komolyság jellegét. — Az egyetemen bölcsészeti osztályán is tüntetés volt ma, hol *Becher Fülöp* Ágost, a francia filologia tanára mellett tüntettek, kit a *Magyar Szó* tegnapi számában megtámadott.

— **Hajnali misék.** Pénteken már itt lesz *András* napja, mikor a szerelmes lányok ólmot öntenek. Ettől a naptól a római katolikus templomokban kora hajnalban zendül az ének. Karácsonyig tartanak a róráték. A ködös hajnalokon, kézi lámpával, indulnak öregek s fiatalság a templomokba énekelni, ájtatoskodni, ünnepelni a Megváltót.

— **Nagy szerencsétlenség a fővárosban.** Budán a Szabadságtér és Vécsey utca sarkán épül az „*Adria* tengerhajózási részvénytársaság hatalmas négyemeletes palotája. Az építést *Fodor Károly* főpallér vezeti. A magas állványon 30 napszámos foglalatokodott. Már beesteledett, a villamos lámpák kigyuladtak, amikor még a munkások a vasgerendák felvonásán fáradoztak. A vasgerenda több mázsányi súlyától az állvány hirtelen összeroskadt és 6 munkás *zuhant alá a mélységbe*; a szerencsétlen munkások közül egy, névszerint *Rozadovics Márton szörnyet halt*, a többi 5 munkás pedig súlyos sebesüléseket szenvedett. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Törvényszéki orvosi vizsga.** *Posgay István* dr. aradmegyei közkorházi orvos a törvényszéki orvosi vizsgát Budapesten szép sikerrel letette.

— **Megszűnt Aradon a sertésvész.** Nem kis örömet fog okozni az aradi hentes iparosok és gárdák körében az az intézkedés, melylyel a polgármester, mint másodfoku egészségügyi hatóság a sertésvész miatt Aradra rendelt *zárlatot megszüntette*. Így a pénteki hetipiaczon a sertések árusítása már szabad lesz.

— **Házasság.** *Baumann Ignác* aradi fiatal kereskedő deczember hó 9-én köt házasságot *Békés-Caabán Ungár Jónás* szép leányával, *Emilia* kisasszonnyal.

— **A „Népszava” konfliktusa.** A szabadszáju „*Népszava*” legutóbbi számában „*Hazafiak és gavallérok parlamentje*” czimű cikke miatt a rendőrség a szerkesztőségben megjelent és az összes lapokat lefoglalta. A nevezett lap ellen a további eljárás folyamatba tetetett.

— **Elfogott szökevény rab.** Az aradi rendőrség fogházában *Seres Béla* rovott előéletű egyén volt elzárva, s innen fényes nappal a séta alkalmával megszökött. A rendőrség köröztette Serest, azonban eredménytelenül, mert a hatóságok nem tudtak nyomára jönni. Tegnap éjjel végre elcsípték és pedig itt Aradon egy ráczvárosi mulatóhelyen. Az őrjárat letartóztatta s a városházára kísérte, ahol most szigorubb felügyelet alá helyezték.

— **Az új román püspökségek.** Azokra az aggodalmakra, amelyeket a görög-keleti román kongresszus ismert határozata némely helyen keltett, *Cosma Párthén* hosszabb nyilatkozattal felel, amelyben rámutat, hogy a püspökségek kérdése a román metropolia visszaállításának kérdésével egyidős, harminczhét év óta nyilvános diskusszió tárgya.

A dologgal 1862 óta tíz kongresszus foglalkozott. Már az 1870-iki kongresszus utasította *Saguna* érseket a püspökségek felállítására vonatkozó adatok beszerzésére; *Saguna* nem teljesíthette a feladatot, 1873-ban meghalt, de végrendeletében intézkedett két új püspökség felállításáról s erre a czélra jelentékeny alapítványt is tett. Legutóbb az 1895-iki kongresszus utasította a metropoliai konzisztóriumot,

Telephon 411.

Értesítés.

Telephon 411.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy **irodánkat**

Fábián-utca 6^a sz.

alá helyeztük át.

SZIRMAI ÉS NEUBAUER

3303

vállalkozók.

képviselei a magyar asphalt részvénytársaságnak.

Városi és megyei telefon 389.

BALOGH DÁVID

kályhás-mester

Arad, Halász-utca.

Az idő előrehaladottsága folytán mélyen leszállított áron ajánlja saját, a legjobb tűzálló anyagból készített

cserép kályháit

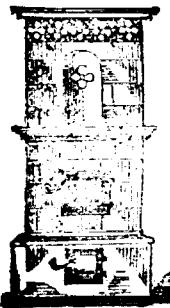
Elvállal továbbá minden kivitelű

takaréktüzhelyek

felállítását

és minden e szakmába vágó javításokat.

Videki megrendelések pontosan és gyorsan elintéztetnek. 3169

Nyilvános köszönet egy kiváló szépítőszertnek.

Nyilatkozat. Igen tisztelt gyógyszerész ur! Az ön által feltalált **Ibolya-crème** kitünő hatása indított arra, hogy ez uton leghálásabb köszönetemet nyilvánítom. A jó készítményért fogadjon örökös köszönetemet, mert egy pár nap alatt eltávolította az arczomon lévő összes szepilómet és májfoltokat, egyuttal biztosítom, hogy széles ismerős körömben ajánlani fogom.

Bécs, 1899. decz. 5. Kitünő tisztelettel Marsitzky Adél.

Szeplő, májfoltt, bíbircs bőrvörösséget és mindennemű aroztiszatlanságot bámulatos rövid idő alatt elmulaszt az egész világon elterjedt teljesen ártalmatlan szer a **Hajós-féle**

IBOLYA-CRÉME

ára: 1 tégely 50 kr. Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya puder fehér, rózsas és krém színben 60 kr.

Hajós-féle **IBOLYA-TEJ** (Eau de Violette de Hajós.) Ezen hygienicus mosdóvíz az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, fehérilliom és rózsas színben bündöklő varázsos szint kölcsönöz. 1 üveg 50 kr.

Óvakodjunk értéktelenhamlaltásoktól!

Ibolya-crémem csinos gömbölyű kék dobozban van és törvényes védjeggyel van ellátva. Kapható a készítő és fétalálónál

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriumában

ARAD, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben.

ORVOSI INTÉZET.

A természetes gyógymódban használt eszközökkel ujjonnan felszerelt gyógyintézetemben a következő gyógyító eljárások lesznek használatban.

Hidegvizgyógyimód: szakszerű vezetéssel, minden modern eszközzel s az eljárásokban gyakorlott (ezelőtt sanatoriumokban alkalmazott) személyzettel. 15 jegy 6 frt, 1 jegy 50 kr. (Bórletjegyet használó betegeknek az orvosi ellenőrzésért nem jár külön díj).

Villamfényfürdő: reuma, köszvény, idegfájdalmak, izzadmányok, vérbaj, elzsírosodások, vesebaj, vérszegénység gyógyítására. 15 jegy 15 frt, 1 jegy 1 frt 25 kr. (E díjba a velejáró hidegvizkúra beleértendő.) Szívbetegsége veszélytelenül használhatják. E kurára alkalmatlan betegek visszautasíthatnak.

Moór-fürdők: nő-bajok, vérszegénység, reuma ellen, 15 jegy 15 frt, 1 jegy 1 frt 20 kr.

Szénsav fürdők: Szervi s ideges szívbetegsége, elzsírosodott szív, meszesedett véredények, renyhe bélműködés, vérszegénység, idegesség, nőbajok gyógyítására. 15 jegy 18 frt, 1 jegy 1 frt 50 kr.

Sósfürdők: a szénsavas fürdőknél említett bajok enyhébb eseteinél, 15 jegy 11 frt, 1 jegy 80 kr.

Szénsavas sósfürdők: a szénsavas fürdőknél említett bajok súlyosabb eseteinél. 15 jegy 20 frt, 1 jegy 1 frt 60 kr. (A szénsav fürdők csak e hó 20-tól lesznek használatban).

Villamosfürdők: faradicus s galvanicus fürdők, idegesség, ideggyengeség, hypochondria, hysteria, aggsági reszketés, vitustáncz, morphynismus gyógyítására. 15 jegy 15 frt, 1 jegy 1 frt 10 kr.

Belélegzések: belélegző kamrában tüdő s gégebajok ellen, 15 jegy 9 frt, 1 jegy 75 kr.

Svédgyógytorna szűkmellkasu, szívbetegsége, görbült gerincoszlop gyermekeknek, elzsírosodott szív, bél és máj pangások, szervi szívbetegsége általános gyengeségnél. Havi díj 10 frtől feljebb az esett súlyossága szerint.

Massage, electromassage: 1 jegy 50 kr., illetve 1 frt. Minden beteg saját orvosának utasítása, avagy az én tanácsom szerint részeseül kezelésben. Minden ténykedés személyes felügyeitem mellett történik. 2314

Intézet nyitva reggel 6-tól este 7-ig, rendelő óra d. e. 8-9-ig, d. u. 2-4-ig.

Telefon 270. **Dr. HECHT A.,** Telefon 270.

ARAD, Zrinyi- (ezelőtt Sziget-) utca 3. szám.

(Utcái bejárat: A színházzal szemben. Maresch és Szabó üzletek közt.)

Külön játék és díszmüaru osztály 7. 15 kros szabott árakkal.

Színházi**Versenybazár**

a vértanu szoborral szemben.

Bőr pénzerszények	7 krtól,	Színes férfi ingek redős mellel	93 krtól,
Iskola táskák	15 krtól,	Férfi harisnyák párja	8 krtól,
Könyvtartó szíjjak	15 krtól,	Férfi harisnyák kötött p.	14 krtól,
Zsebkések	10 krtól,	Férfi trico alsó ingek	55 krtól,
Ruha és hajkefék	15 krtól,	" " nadrág	50 krtól,
Csont evőeszköz párja	15 krtól,	" " vászon nadrág	49 krtól,
Tiszta acéll evőeszköz p.	30 krtól,	Női ingek és fűzők	49 krtól,
Bőr dohánytárcza	19 krtól,	Női harisnyák	12 krtól,
Gummi nadrágtartók	15 krtól,	Női keztyűk	15 krtól,
Konty- és oldal-fésűk	5 krtól,	Női fehér gallérok	12 krtól,
Hajszattok és hajtűk	3 krtól,	Női fehér kezeltők	15 krtól,
Bontó és sürű-fésűk	15 krtól,	Moare selyem-öv minden színben	35 krtól,
Kepes albumok 100 lap.	40 krtól,	Női bőr-övek	30 krtól,
Piaczi vásár táskák	15 krtól,	Női trico alsó-ingek	40 krtól,
patent amerikai bőrb.	15 krtól,	Női mosó (voál) kötők	21 krtól,
Legújabb óra szerkezetű felhuzó játékok	40 krtól,	Fél színes szélű zsebkendő teztja	55 krtól,
4 soros gallér drbja	11 kr,	Gyermek téli trico	30 krtól,
4 soros kezeltő párja	19 kr,	Gyermek harisnyák	7 krtól,
Férfi ingek sima mellel	85 krtól,		
" " redős mellel	87 krtól,		

Külön játék és díszmüaru osztály 7 és 15 kros árakkal, óriási választékban. És sok ezer elő nem sorolt tárgy: alkalmi ajándékok, toilett cikkek, dessert servicek, mocca garnitúrák, liquer servicek gyertyatartók, kézi kosarak, sétabotok, fényképállványok, fogkefék, mosdószappanok, fali díszlámpák, butor és szőnyegporlok, kézi, fali és japán legyezők, inggombok, stb óriási választékban kaphatók

a színházi versenybazárban

a vértanu szoborral szemben.

Külön játék és díszmüaru osztály 7. 15 kros szabott árakkal.

KEFIR TEJ:

kefir gombával erjesztett tej, mely a gyomor falán keresztül gyorsan felszívódik és ez által nagy táperővel bír.

A gyomor és bélhuzamra gyakorolt enyhe izgató hatása által az étvágyat és az anyagforgalmát élénkíti.

Előkelő orvosi vélemények alapján kitűnő gyógytápszernek bizonyult.

2511 Kapható a „Hungária“ kávéházban is.

Sterilizált gyermektej

a legjobb gyermektápszer.

Nélkülözhetetlen oly anyáknak, akik gyermekeiket részben vagy egyáltalában nem táplálják. A csecsemő korának megfelelően bigitva. Teljesen bacterium mentes. Az anyatejnek megfelelő alkatrészekből áll. Minden egyes étkezésre való adag légmentesen lezárt palackban sterilizálva, egyszeri táplálásra szolgál. Kezelése egyszerű s a természetes táplálással egyenértékű Prospektust, árjegyzéket, használati utasítást kívánatra bérmentve küldünk.

Dr. Singer János orvos és Rozvány György

gyógyászok.

Sterilizált gyermektej, gyógy- és pasteurizált tej termelő intézete.

Aradon, Kossuth- és Batthyányi-u. sarkán.

816—1900. végrh. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírott bír. végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a pécskai kir. bíróság 1900. évi V. 319/1. számú végzése következtében, dr. Isszekutz Marcell ügyvéd által képviselt, Borsos József mint M-Pécska község bírása javára, Iritz F. Frigyes ellen 2500 kor. s jár. erejéig 1900. évi auguszt hó 22-én fogatosított biztositási végrehajtás útján le és felül foglalt és 3459 kor 30 fillerre becsült kávéházi és vendéglői butorok és egyéb ingók Sebők Mihály, aradi polgári takarékpénztár, Riegler József Ede, német-szt-péteri-népbank, Gottschlig Ágoston, Zwack I. és társa és „Karaván orosz thea kiv. társulat“ felülfoglaltatók javára is, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. járásbíró 1900. évi V. 319/4. számú végzése folytán 2500 kor. 151 kor., 750 kor., 138 kor., 200 és 450 kor., 230 kor., 235 kor. 40 fil, 98 kor. 10 fil. és jár. erejéig a helyszínén, vagyis alperes m-pécskai „Pécska városához“ címzett vendéglői helyiségében leendő eszközzésére 1900. évi december hó 12. napjának d. e. 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Pécskán, 1900. évi nov. hó 15. napján.

Klein Henrik,

kir. bírósági végrehajtó.

Eladó

könyvtár.

Egy könyvtár,

mely német tudományos könyvekből áll, igen olcsón eladó. Bővebbet e lapok kiadóhivatalában.

3305

17883—1900. kh.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. városban a sertésvész járványa megszüntnek nyilvánítván, értesitem a lakosságot, hogy a seriés heti vásárok megtartatni fognak és a sertésekkel való szabad forgalom engedélyeztetett.

Arad, 1900. november hó 28-án.

Sarlot,
főkapitány.

Hirdetmény.

A néhai Hertschka Mór ösztöndíj alapítványnak a polgári iskolára vonatkozó egy helye betöltendő lévén, az Aradvárosi polgári iskola azon növendékeit, a kik ezen ösztöndíjat elnyerni óhajtják s tanulmányaik feléből kitűnő, másik feléből pedig jeles osztályzattal bírnak, felhívom, hogy pályázati kérvényüket hozzám közvetlenül, vagy igazgatójuk útján 1901. évi január hó 10-ig benyujtsák.

Salacz,
kir. tan. polgármester.

Singer, Vibrating,

Arad legrégebb kerékpár és varrógép javító-műhelye.

Hammer Vilmos

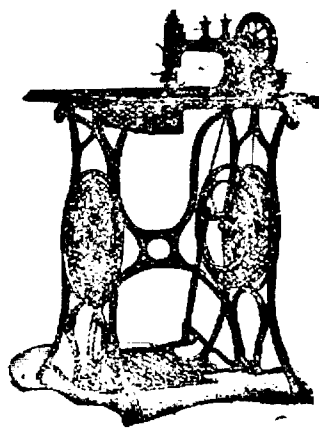
műszerész

Szabadság-tér, 7. sz.

Telefon sz. 96.

Singer
varrógépek
32 frt.

Telefon sz. 96.

5 évi
jótállás
mellett.

Kedvező fizetési feltételek.

Nagy szakszerű javító műhely, kerékpárok alanyozása és zománczozása. Villany csengő, telefon, tűz és vészjelzők berendezése, varrógépek ipari és családi használatra dus választékban raktáron.

Gritzner, Minerva.

Elsőrangú férfi divat salon.

Inokai Tóth Lajos

Arad, Andrassy-tér, Neuman-palota.

Tudomására hozom a m. tisztelt vevőimnek, hogy megérkeztek és óriási választékban található

őszi és téli ujdonságok u. m.:

Valódi angol szövetek, hazai, Gácsi és Brassói divatszövetek.

Elegáns szabás!

Karlshaus, Vehler és Wilson D. 12-ös,

NEUMANM.

**férfi-, fiu- és
gyermekruha telepe**

ARAD,

a Fehér Kereszt szálloda mellett.

SZABOTT ÁRAK!

Mérték szerinti megrendelések pontosan eszközöltetnek. 2381

Egyedüli és kizárólagos szőnyegraktár

DOMÁN SÁNDOR

Szabadság-tér 17.

Egyedüli és kizárólagos szőnyegraktár

DOMÁN SÁNDOR

Szabadság-tér 17.

Egy 4 lóra való
istálló

kocsis szobával, valamint
egy kocsi szin

melybe 4 kocsi helyezhető el, 3197

k i a d ó,

Szabadság-tér I. sz. alatt.

Zálogcédelákat,

tört aranyat, ezüstöt, mindennemű
ékszertárgyakat

a legmagasabb árban megvesz

vagy más tárgyakká átcserél

DEUTSCH IZIDOR

órák, ékszerész, Templom-u. Minorita-palota.

Ugyanott mindennemű ékszertárgyak, arany-, ezüstművek, ezüst-
evőeszközök és pontosan járó valódi
sweizi órák kaphatók. 2988

863—1900., 1899. V. 3401/5. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. jbiróság V. 3401/1. 1899. számú végzése által Bing Ede végrehajtató javára Schiebel Flórián ellen 700 kor. tőke és járulékaik erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bírói-

lag fölülfoglalt és 2054 koronára becsült gabona, takarmány stb. és butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Fakerten, 38-ik szám alatt leendő eszközlésére 1900. évi november hó 30-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1900. évi november hó 15. napján.

Török Dénes

3304.

bir. végrehajtó.
lakik: Simonyi utca 6 sz.

**Glogovác község
jegyzői irodájában**

1901. évi január hó 1-ső napjától

három

irnoki állás

lesz betöltendő; a község pénztárából utólagos havi részletekben fizetendő 600—600, illetve 480 korona javadalmazás mellett.

Pályázni ohajtóktól szakértelem és a német nyelv bírása megkívántatik.

Kellőleg okmányolt pályázatok Glogovác község előjáróihoz nyújtandók be. 3302

Orody Nándor, **Straub Péter,**
jegyző. **biró.**

STERNA.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női felöltők

árúháza

ARAD, Andrassy-tér.

Az idény előhaladta folytán

 Női confectio raktárom rendkívüli nagy készletét minden elfogadható áron adom el.

ható áron adom el.